

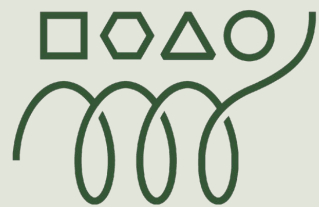
MEPA

Programa „Mokyklos – Europos Parlamento
ambasadorės“

2025 11 26

ES ilgalaikis biudžetas (Angl. *Multiannual Financial Framework (MFF)*)

Policy
Impact
Lab

Įsivaizduokite, kad

00:00 / 01:12

https://multimedia.europarl.europa.eu/lt/video/v_N01_AFPS_250506_MFFB_WEEK19

Naudingos nuorodos MEPA pamokoms ir renginiams

- ❖ **Viskas, ką reikia žinoti apie ES daugiametį biudžetą (įskaitant vaizdinę medžiagą):**
<https://www.europarl.europa.eu/topics/lt/article/20200131STO71519/viskas-ka-reikia-zinoti-apie-es-daugiameti-biudzeta>
- ❖ **Viktorina apie biudžetą:** <https://www.europarl.europa.eu/topics/lt/article/20200220STO73009/isbandykite-jegas-viktorinoje-apie-es-daugiameti-biudzeta>
- ❖ **ES biudžetas ateityje: klausimai ir iššūkiai** (vizualinė statistika, biudžeto įplaukos, biudžeto dydis ir kt.):
https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/motion/future_en?prefLang=lt&etrans=lt

❖ Faktai ir mitai apie ES biudžetą:

- Kodėl ES reikia biudžeto?
- Kokio dydžio yra ES biudžetas ir kas dėl jo sprendžia?
- Kuo man naudingas ES biudžetas?
- Kuo ES biudžetas naudingas mano šaliai?
- Iš kur gaunamas ES biudžetas?
- Kuriose pagrindinėse politikos srityse išleidžiama ES biudžeto lėšų?
- Kaip apsaugomas ES biudžetas?
- Ką ES biudžetas daro krizės metu?
- Kiek lėšų išleidžiama administravimui?

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/news-events-and-publications/publications/fact-check-eu-budget_en?prefLang=lt&etrans=lt (pastaba: automatinis vertimas – netobulas)

Sveiki apsilankę Europos Parlamento Biudžeto komiteto svetainėje!

Johan Van Oortveldt
Europos Parlamento Biudžeto komiteto pirmininkas

BUDG komitetas

BUDG komiteto tikslai:

- Derėtis dėl ilgalaikio ES biudžeto, kad Europa galėtų planuoti savo išlaidas keliems metams į priekį.
- Prižiūrėti ir tvirtinti kasmetinius ES biudžetus, kad pinigai būtų naudojami ten, kur jų labiausiai reikia žmonėms ir ekonomikai.
- Bendradarbiauti su kitais EP komitetais, kad įstatymai ir biudžetas tarpusavyje derėtų.
- Padėti kurti stiprią ir saugią Europą, priimant gerai pagrįstus finansinius sprendimus.

Supaprastinta biudžeto komiteto simuliacija / rolių žaidimas

Situacija: Įsivaizduokite, kad pateiktam biudžeto projektui trūksta 3 mlrd. EUR. Komitetas turi nuspręsti, kuriuos asignavimus mažinti, kad biudžetas liktų subalansuotas. (Prielaida: negalima skolintis)

Instrukcijos:

- 1. Pasiskirstykite kiekvieną politikos sritį, kurią atstovausite (po 2-3 mokinius)
- 2. Paieškokite daugiau informacijos apie jūsų finansavimo sritį ir paruoškite prezentaciją ją apginti, t.y. kad jūsų sričiai finansavimas nebūtų mažinamas.
- 3. Pristatykite savo pozicijas pasirinktai auditorijai: bendraamžiams, pilietiškumo pamokų mokiniams ar kt. ir surenkite balsavimą, kam reiktų mažinti biudžetą.

Tikslas: suprasti apie kiekvienos srities ES finansavimo svarbą ir demokratinių įgūdžių lavinimas

ES ilgalaikio biudžeto antraštė (Politikos sritis)	Įsipareigojimų asignavimai (suapvalinta)	Pavyzdžiai (Finansuojamos programos)
2.b: Sanglauda, atsparumas ir vertybės	15,1 mlrd. eurų	(Erasmus+ , EU4Health, „Kūrybiška Europa“, Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programa)
3: Gamtos ištekliai ir aplinka	56,5 mlrd. eurų	(Bendra žemės ūkio politika – BŽŪP , LIFE programa aplinkos ir klimato veiksams, Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondas)
4: Migracija ir sienų valdymas	5,0 mlrd. eurų	(Integruoto sienų valdymo fondas – IBMF , prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas – AMIF , Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra – Frontex)
5: Saugumas ir gynyba	2,8 mlrd. eurų	(Europos gynybos fondas – EDF , Karinis mobilumas, ES civilinės saugos mechanizmas)
7: Europos viešasis administravimas	13,3 mlrd. eurų	(ES institucijų, įskaitant Europos Komisijos ir Parlamento, administracinės išlaidos ir personalas)

Papildomi klausimai diskusijai

(pvz.: dvi oponuojančios stovyklos su stebinčia ir balsuojančia auditorija)

- *Kurią sritį pirmiausiai mažintumėte, kad išspręstumėte 3 mlrd. eurų deficitą?*
- *Ar ES turėtų labiau remti ateities sritis (jaunimą, skaitmenizaciją, aplinką) ar dabartinius iššūkius (gynyba, migracija)?*
- *Ar prioritetinis socialinės srities finansavimas turėtų būti neginčijamas net ir krizės metu?*
- *Ar saugumo finansavimas yra svarbesnis už ekonominį (pajamų ir turto) nelygybės mažinimą?*
- *Ar ES turėtų mažinti administracines išlaidas, jei tai gali pabloginti institucijų darbą ir projektų įgyvendinimo kokybę?*
- *Ar saugumo finansavimas turėtų būti bendra ES atsakomybė, ar tai yra valstybių narių reikalas?*

Mokymosi metodai pamokoms

„Apkarpyti ar palikti?“ žaidimas (kortelės)

Moikiniai (arba mokytojas) parengia korteles:

- X programai skiriama 30 % daugiau, sumažinus finansavimą Y programai
- Y programai finansavimas mažinamas 10 % ir padidinamas programai X

Užduotis: Komandos turi argumentuoti: ***priimti?***
atmesti? pakeisti?

Veikia kaip greitas, dinamiškas, 15 min. Žaidimas.

ES ilgamečio biudžeto vizualinė galerija

Kiekviena grupė rengia 1 plakatą:

- finansavimo sritis
- kiek lėšų skiriama
- ką tai keičia kasdienybėje
- pavyzdžiai Lietuvoje / ES
(<https://www.consilium.europa.eu/lt/the-eu-in-your-daily-life/>)

Plakatai kabinami klasėje, mokiniai „keliauja“, vertina ir užduoda klausimus.

Tikslas: susieti ES ilgametį biudžetą su realiais pokyčiais.

Mokymosi metodai pamokoms

Vieno Euro biudžetas

Pateikite paprastą biudžetą: **1 eurą** mokiniai turi padalinti į 5–6 politines sritis.

Pvz.:

0,40 € – Sanglauda

0,30 € – Žemės ūkis

0,10 € – Inovacijos ...

Tada mokiniai turi pakoreguoti paskirstymą pagal:

- Naujausius nerimą keliančius duomenis apie klimato krizę
- Migracijos krizę
- Saugumo rizikas
- Jaunimo nedarbą.
- Ir kt.

Mokiniai argumentuoja savo pasirinkimus (Pvz., *kam ir kodėl sumažino finansavimą?*).

Laikas: 10-15 min.

Tikros politikos analizė

Grupėse mokiniai nustato:

- kurios šalys labiau remia žemės ūkį, kurios – skaitmenizaciją ir kodėl
- kaip šalys derasi (pvz., Skandinavijos vs Pietų Europos valstybės)
- Kas daugiausia moka ir kas daugiausia gauna

Šie atsakymai puikiai atskleidžia interesų konfliktus.

MEPA pamoka ir renginys

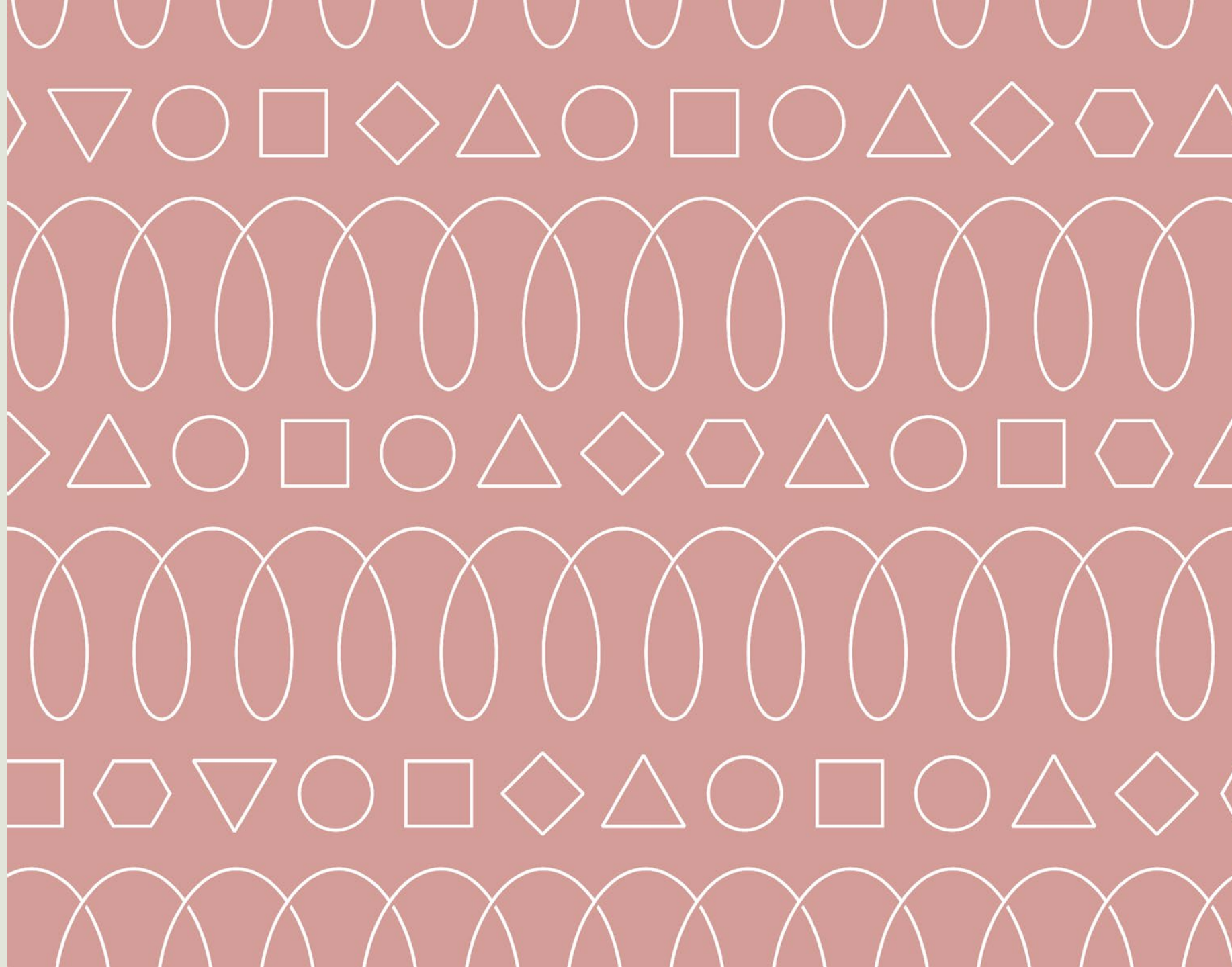
ES prioritetų kortelės (pilnas 12 sričių rinkinys)

- **Klimatas ir aplinka**
- **Žemės ūkis ir maisto sauga (BŽŪP)**
- **Skaitmenizacija ir technologinė pažanga**
- **Jaunimas ir švietimas (Erasmus+, įgūdžiai)**
- **Gynyba ir saugumas**
- **Inovacijos ir moksliniai tyrimai (Horizon Europe)**
- **Migracija ir sienų valdymas**
- **Sveikata (EU4Health, pasirengimas krizėms)**
- **Infrastruktūra ir regioninė plėtra (sanglauda)**
- **Tarptautinis bendradarbiavimas ir pagalba Ukrainai**
- **Socialinė apsauga, užimtumas ir lygybė**
- **Administravimas ir valdymas (ES institucijos)**

Instrukcijos

1. Išdalinkite 12 prioritetų kortelių kiekvienai grupei.
2. Kiekviena grupė turi išsirinkti TOP 3, kuriems prioritetine tvarka didintų finansavimą ateinančius 10 metų.
Alternatyva: neleisikite rinktis, tačiau paskirstykite politikos sritis (korteles) burtų keliu.
3. Komanda, atlikusi informacijos paiešką ir pasigilinusi į šias politikos sritis, turi parengti argumentus, kodėl šios sritys yra svarbiausios.
4. Grupės pristato savo TOP 3, o auditorija (klasėje arba renginio metu) balsuoja, kuri strategija atrodo labiausiai pagrįsta.
5. Diskusijos klausimas: „*Ką laimi ir ką pralaimi ES, jei pirmenybė teikiama būtent šioms sritims?*“

Idējos
komunikācijai

Biudžeto komiteto simuliacija: kaip komunikuoti?

Svarbiausia visą įvykį mokiniams perleisti per save: aprašyti, kodėl simuliacija vyksta dabar, pateikti šiek tiek informacijos iš EP, išskirti įstrigusius faktus arba, ko simuliacija išmokė.

Pasirinkti tinkamą kanalą: įdomiausi faktai trumpai tinka soc. tinklams, išsamus aprašymas - MEPA blogui ar mokyklos svetainei.

Nebūtina visos informacijos sudėti į vieną naujieną.

Ką įdėti į naujieną?

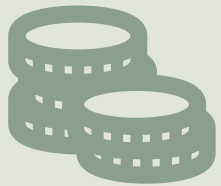
Aktualumas. Svarbu paaiškinti, kodėl apie ES biudžetą MEPA projekto dalyviai kalba dabar. Pavyzdžiui: lapkričio mėnuo Europos Sąjungoje yra vadinamas „biudžeto sezono“ kulminacija. Būtent dabar (lapkričio viduryje–pabaigoje) Europos Parlamentas ir ES Taryba turi galutinai susitarti dėl kitų metų biudžeto.

Kol Briuselyje politikai naktimis ginčijasi dėl ES biudžeto, mes klasėje surengėme savo derybas ir supratome, kodėl tai taip sunku.

Ką įdėti į naujieną?

Intriga ir iššūkis. Aprašykite simuliacijos sąlygas: biudžetui trūksta 3 mlrd. eurų, o taisyklė griežta – skolintis negalima. Paminėkite, kad mokiniai turėjo rinktis iš realių eilučių: ar mažinti finansavimą gamtos ištekliams, ar kirsti per jautrias sritis kaip „Erasmus+“.

Iššūkis: -3 mlrd. eurų ir 0 galimybių pasiskolinti.

Simuliacijos metu mūsų rankos buvo surištos griežtos taisyklės – skolintis negalima. Turėjome rinktis, ką „kirpti“ iš realių eilučių: ar aukoti gamtos išteklių apsaugą, ar atimti lėšas iš „Erasmus+“? Sprendimai, kurie keičia ateitį, priimami sunkiai.

Ką įdėti į naujieną?

Vizualumas. Galite įkelti keletą nuotraukų iš pačios simuliacijos. Fokusuokitės ne į popierius, o į žmonių kūno kalbą, emocijas, kurios išduoda sprendimo naštą ir spaudimą.

Galima filmuoti Reels, jei vyks karšti debatai. Pravartu iškirpti pačius ryškiausius pasisakymus. Jei ryškių nuotraukų pasidaryti neišeina, galima šalia naujienos įkelti sumaketuotą įdomiausią faktą ar faktus, kurie patiko mokiniams.

Emocijos, veido išraiškos, įdomiausi momentai, intriguojantys faktai.

Įdomių faktų pavyzdžiai

- Mitas apie biurokratiją. Žmonės galvoja, kad visi pinigai tenka valdininkams, bet realybėje administravimas (algos, pastatų išlaikymas) sudaro tik apie 6–7 proc. biudžeto, o liūto dalis tenka ūkininkams ir regionams (apie 93 proc. biudžeto lėšų skiriama piliečiams, regionams, miestams, ūkininkams, universitetams ir įmonėms)
- Tik 1 proc. Nors ES biudžeto sumos atrodo milžiniškos, visas ES biudžetas sudaro tik apie 1 proc. visų ES šalių sukuriama turto (tai mažiau nei valstybės paprastai išleidžia vien gynybai).
- ES biudžetas per mėnesį vienam gyventojui reiškia apie X €.
- Dalis biudžeto susieta su... plastikų. Kiekviena šalis moka papildomą sumą pagal savo plastiko pakuočių atliekų kiekį. Kuo daugiau nesutvarkyto plastiko — tuo brangiau valstybei.
- Yra paplitęs mitas, kad ES pinigai „pradingsta Briuselio koridoriuose“, o iš tikrųjų apie **93–94** % biudžeto lėšų yra investuojama atgal į valstybes nares.

Prieš skelbiant: ar atitinkam punktus?

☒

Sąsaja. Ar įrašė aiškiai matyti ryšys su MEPA projektu, Europos Sąjungos ar Europos Parlamento temomis?

☐

Grotąžymė. Ar įrašė pridėta **#MEPALietuva**?

☐

Mintis. Ar pagrindinė įrašo mintis yra suprantama ir lengvai perskaitoma per kelias sekundes?

☐

Vaizdas. Ar pridėta nuotrauka arba vaizdo įrašas yra ryškus, tvarkingas ir patrauklus akiai?

☐

Vertė. Ar įrašas yra informatyvus, įdomus ar skatinantis diskusiją, o ne tik konstatuojantis faktą „vyko“, „dalyvavo“, „susitiko“?

☐

Struktūra. Ar tekstas yra vizualiai tvarkingas, suskirstytas pastraipomis ir pagyvintas emodžiais, o ne vientisa teksto siena?

Valanda klausti

Q&A sesijos MEPA ambasadoriams
kiekvieną pirmą mėnesio penktadienį

Ačiū!

